

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8SŽi/8/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013200587
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2015
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013200587.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom Suché mýto 19, 811 03 Bratislava, zastúpeného advokátskou kanceláriou Bardač s. r. o., so sídlom Búdková 4, 811 04 Bratislava, proti žalovanému: Obec Vysoká, so sídlom Vysoká 2, 969 01 Banská Štiavnica, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/76/2013-29 zo dňa 13. decembra 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/76/2013-29 zo dňa 13. decembra 2013, p o t v r d z u j e .

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 24S/76/2013-29 zo dňa 13. decembra 2013 Krajský súd v Banskej Bystrici zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia žalovaného. Krajský súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal oznámenie obsahu žiadosti o sprístupnenie informácií žalovanému, keďže spôsob podania žiadosti nezodpovedal § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Vzhľadom na to, že žalovaný nemal možnosť poznať obsah žiadosti žalobcu, nedošlo k začatiu konania podľa zákona o slobode informácií, a nemohlo ani dôjsť k založeniu fiktívneho rozhodnutia, ktoré žalobca napáda.

Neexistuje teda rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania, a je teda podľa krajského súdu daný dôvod pre zastavenie konania podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP, § 250h OSP a žalobcovi pre jeho neúspech v konaní náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca mal za to, že odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo viedlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom.

V zásade nesúhlasil so záverom krajského súdu v tom, že žiadosť o sprístupnenie informácií nebola žalovanému doručená technicky vykonateľným spôsobom, majúc za to, že postupoval v súlade s § 14 ods. 1 zákona o slobode informácií. Podľa jeho názoru došlo k riadnemu doručeniu žiadosti žalovanému, čo malo za následok plynutie lehôt na jej vybavenie a následne aj vznik fiktívneho rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií. Uviedol, že žalovanému ako správne orgánu vyplýva z § 19 ods. 1 správneho poriadku povinnosť prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a aj povinnosť mať na to vytvorené technické predpoklady. Z tohto dôvodu formát žiadosti, ktorý žalobca zvolil, predstavuje technicky vykonateľný spôsob doručenia žiadosti.

Poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, osobitne na nález z 24. júna 2008, sp. zn. II. ÚS 150/08-102, či rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 290/08, II. ÚS 93/08, II. ÚS 66/08, III. ÚS 204/2010 a ďalšie, z ktorej vyplýva, že skutočnosť, že správny orgán (žalovaný) nevytvoril príslušné podmienky pre prijímanie podaní, ktoré by mal viesť prijať, nemôže ísť na ťarchu žalobcu.

Za nesprávne označil úvahy krajského súdu, že žalovanému nevyplyvala povinnosť zriadiť elektronickú podateľňu. Uviedol, že na prijímanie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom postačuje mať zriadenú elektronickú poštu a prostriedok na overenie elektronického podpisu, ktoré sú uvedené aj na stránke Národného bezpečnostného úradu (napr. QSign 4.2).

Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnil s právnou argumentáciou krajského súdu v napadnutom uznesení. Odvolanie žalobcu považoval za neopodstatnené. Postup žalobcu, ktorý doručoval elektronické podania s prílohami, ktoré nebolo možné otvoriť a oboznámiť sa s ich obsahom, označil za účelový.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnuté odvolanie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny prostriedok, ktorý umožňuje, aby každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, sa mohla domáhať ochrany svojich porušených alebo ohrozených práv na súde, ako na nezávislom orgáne a aby tak mohla začať konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa oboznámil s obsahom súdneho spisu, tvrdeniami oboch účastníkov, ako aj so závermi krajského súdu, ktoré považuje za vecne i právne správne, pričom nezistil žiadnu vadu konania, ktorá by zakladala dôvod pre zrušenie odvolaním napadnutého uznesenia.

Preto sa rozhodol pre postup podľa § 219 ods. 2 OSP, a stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého uznesenia, konštatuje správnosť jeho dôvodov, pričom na zdôraznenie správnosti ich doplní v súlade s § 250ja ods. 7 OSP poukazom na svoje skoršie rozhodnutie z 27. novembra 2013 vo veci vedenej pod sp. zn. 7Sž/7/2013, z ktorého ďalej cituje.

K záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o žalobe (totožného) žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia o jeho (v zásade totožnej) žiadosti o informácie, ktorú zaslal elektronickou poštou ako prílohu opatrenú zaručeným elektronickým podpisom, dospel najvyšší súd v označenej veci na základe právnej úvahy, že „žiadosť o poskytnutie informácií podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (o slobode informácií) je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe. Nepostačuje, aby sa povinná osoba dozvedela iba o jej podaní, ale musí poznať jej obsah. Až odo dňa, v ktorom môže poznať jej obsah, dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií.“.

Následne najvyšší súd v uznesení z 27. novembra 2013, sp. zn. 7Sž/7/2013 dodal:

„[...] Treba k tomu ešte uviesť, že podľa § 14 zákona o slobode informácií možno podať žiadosť o poskytnutie informácie aj elektronickou poštou, ale aj iným technicky vykonateľným spôsobom. Zo samotného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že elektronicky možno urobiť podanie elektronickou poštou, ktorá predstavuje komunikáciu prostredníctvom počítačových sietí a internetových adries na nich uvedených, alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Elektronickou poštou žalovanému žiadosť o informáciu nebola doručená a jej iné doručenie nebolo technicky vykonateľné.

Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p/ zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť. Doručovanie elektronických podaní na neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od e-mailovej adresy, používanej v bežnom internetovom styku nemalo preto právne účinky doručenia a nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona o slobode informácií.

Podanie žalobcu, ktoré mohol urobiť elektronicky, ale technicky vykonateľným spôsobom, preto nemalo za následok doručenie jeho obsahu žalovanému a žalovaný konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií nemohol začať. K uvedenému treba ešte uviesť, že žiadosť o poskytnutie informácií je pritom podľa § 14 ods. 4 zákona o slobode informácií podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Nepostačuje preto, aby sa povinná osoba dozvedela o jej podaní, lebo z textu zákona vyplýva, že jej musela byť oznámená, teda že povinná osoba musela poznať jej obsah. Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať a týmto dňom dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií.

Žalobca nepreukázal, že došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií na základe jeho žiadosti z 21. januára 2013, ktorú v písomnej podobe predložil až súdu. Iný dôkaz o jej doručení žalovanému v konaní žalobca nepredložil, ani jeho vykonanie nenavrhol.

V dôsledku skutočnosti, že žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol, neplatí právna domnienka, že existuje rozhodnutie podľa § 17 ods. 3 zákona o slobode informácií, teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu.

V konaní bolo dostatočne preukázané, že konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií sa na základe žiadosti žalobcu nezačalo, a že v dôsledku toho neexistuje rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Podmienky pre postup podľa V. časti druhej hlavy OSP preto splnené neboli a súd prvého stupňa rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď zrušil fiktívne rozhodnutia žalovaného, ktoré neexistujú.

Odvolaací súd preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ OSP

rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 104 OSP zastavil, lebo konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie neexistujúceho rozhodnutia.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky v prejednávanej veci poukazuje tiež na svoje rozhodnutie sp. zn. 5SŽi/9/2014 z 26. mája 2014, týkajúce sa obdobnej veci toho istého žalobcu, z ktorého cituje nasledovné: „(...) nemožno nechať bez povšimnutia skutočnosť, že žalobca požadoval sprístupnenie informácií, ktoré sú verejne prístupné na internetových stránkach príslušných povinných osôb (a ktoré mohli byť dôvodom pre rozhodnutie o neposkytnutí informácií zo strany žalovaného). Zhromažďovanie a evidovanie požadovaných informácií totiž do vecnej pôsobnosti žalovaného nepatrí. Podľa názoru najvyššieho súdu žalobca nepostupoval zvyčajným spôsobom s cieľom získať požadované informácie, ale jeho cieľ bol zjavne šikanóznym. Najvyšší súd považuje za dôvodné poznamenať, že zákon o slobode informácií má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Najvyšší súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámenkou pre formalistické a bezúčelné spory.“

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 219 ods. 1 a 2 OSP napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobca nemal v konaní úspech a žalovaný si trovy odvolacieho konania neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.